

SAPIENTIA SZERZETESI HITTUDOMÁNYI FŐISKOLA

NAPPALI TAGOZAT
OSZTATLAN TEOLÓGIA
TEOLÓGUS SZAKIRÁNY

Szinodális folyamat

„Falu az Országúton”

(társfelelősségünk egy szinodális Egyházban, szinodális gondolkodás,
stratégiai tervezés egy fővárosi ferences plébánián)

Szemináriumi dolgozat

Készítette: Mészáros László Levente OFM

Témavezető: Dr. Bagyinszki Ágoston OFM

Budapest

2022

„Kezdjük azzal, ami muszáj,
folytassuk azzal, ami lehetséges,
és máris olyasmint csinálunk,
amiről azt hittük, hogy elérhetetlen.”¹

A Ferenc pápa által 2021-2023 között meghirdetett szinódus is, mint alapvetően minden szinódus arra mutat rá, hogy az Egyház szinodális természetű, amely hatással van életünkre; közösségeinkért mi magunk vagyunk a felelősek, amelyekben tanulékony részvétellel kell jelen lennünk. A következőképpen ír erről Ferenc pápa az *Evangelii gaudium* kezdetű apostoli buzdításában: „A plébánia nem elavult struktúra; [...] nagy a formálhatósága, nagyon különböző alakot ölthet, amelyekhez a pástor és a közösség tanulékonyására és missziós kreativitására van szükség.”² Egy szerzetesi plébánián a szinódusi folyamat lényege – a részvétel, közösség és küldetés hármast mottóját figyelembe véve – az együtt haladó, közösen gondolkodó, testvéri közösségben megélt küldetés. A püspök atyák egyetértenek abban, hogy mind magyar-, mind világviszonylatban nagy kihívás előtt állunk. A Katolikus Egyházban az *Új Evangelizáció* ma is égetően fontos kérdés. Egyre növekszik a szekularizáció, a templomok kiürülnek, egyre kevesebben gyakorolják vallásukat. Szinte minden megkérdőjelezhető, „a relativizmus diktatúrája van kialakulóban”,³ egyenesen a „halál kultúrája”⁴ próbál hatalmába keríteni bennünket, amely „meggyőző kísértéseivel olykor még a keresztény közösségeket is próbára teszi” (EV 21).

E tanulmányban plébániánk (Országúti Ferences Plébánia) szinodális életébe szeretnénk betekintést nyújtani. A plébánia, a hívek összetételét tekintve sajátos helyzetben van, hisz ha nem lennének törekvések a hívek szolgálatba történő bevonására, könnyen „átjáróházzá” tudna válni (központi elhelyezkedése miatt

---

¹ MICHAEL WHITE – TOM CORCORAN: *Újraépítve. Egy katolikus plébánia története*, CSIBE Intézet Alapítvány, Kaposzserdahely, 2018, 280.

² FERENC PÁPA: *Evangelii gaudium* kezdetű apostoli buzdítása in Diós István (szerk.): *Pápai megnyilatkozások*, 49, Szent István Társulat, Budapest, 2014, 28.

³ *Joseph Ratzinger bíboros szentbeszéde*, [online] <https://www.magyarokurir.hu/hirek/joseph-ratzinger-biboros-szentbeszede> [2022.04.29.].

⁴ II. JÁNOS PÁL PÁPA: *Evangelium vitae* kezdetű enciklikája a püspököknek, a papoknak és diakónusoknak, szerzeteseknek és szerzetesnőknek, a laikus krisztushívőknek és minden jóakarátú embernek az emberi élet sérthetlenségéről, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, I.12.

elsősorban), ahol a hívekből „fogyasztói katolikus” válna, akik szolgáltatást követelnek a plébánostól (vagy a mi esetünkben kibővítve, a szerzetesközösség tagjaitól). Minden törekvés ellenére is lesznek olyan hívek, akik csak akkor jönnek hozzánk, ha igényes zenei programot, koncertet hirdetünk meg, vagy amikor a nagyheti gyóntatás-maraton szolgáltatását használják ki (amikor sok plébánián zárt kapukat találnak). Az ebbe a csoportba tartozó, szolgáltatást igénybe vevő katolikus hívek egyébként nem a mi közösségeinkbe járnak, vagy egyáltalán nem is járnak semmilyen plébániai közösségbe. Az *Újraépítve* című könyv szerzőpárosának véleménye szerint⁵ ahhoz, hogy hasonló fogyasztói attitűd alakuljon ki egy plébánián, mint a civil életben, az teljesen „normális” folyamatnak tekinthető, hisz a kultúránk az életünk minden területére hatással van, így a plébániai életünkre is. A fogyasztói kultúra csapdájába könnyű beleesni, de azt tudjuk, hogy a fogyasztói szemlélet aláássa a templomi közösségeket, a közösség tagjaiban azt a hozzáállást erősíti, hogy folyton mást akarjanak, és közben ne ragaszkodjanak semmihez. A fogyasztói társadalomban a fogyasztó elvárja, hogy kiszolgálják. Akiket csak kiszolgálnak, azok a *fogyasztók*, akik munkálkodnak, azok a *szolgálattevők*. Az egyházközségek fogyasztás-orientált gyülekezetté válnak, ha a tagjaikat nem ösztönzik arra, hogy bekapcsolódjanak a közösség munkájába. A szolgálat szentségi megalapozása a beavató szentségekben áll, nem pedig a papság szentségében. A szolgálat alapvetőnek mondható a tanítványság és az evangelizáció szempontjából. Az újonnan jövőket a tagok feladata kiszolgálni, épp úgy, ahogy egymást is. A cél: minden tag legyen szolgálattevő. Ahhoz, hogy az emberek örömmel vegyenek részt önkéntes munkában, nem csupán a feladatvállalás a fontos, hanem bizonyos elköteleződés is.⁶

A szinodális gondolkodás, közös dolgainkról, életünkről, küldetésünkről való beszélgetés nem újdonság az Országúti plébánián, sőt napi munkánk természetes részének tekinthető. Az elmúlt években a plébániai képviselőtestület tanácskozásai, és az elmúlt három év Országúti Családos Táborának tematikus beszélgetései is ezt

---

⁵ Vö. MICHAEL WHITE – TOM CORCORAN: i. m., 21.

⁶ Uo. 213–215.

szolgálták.⁷ A képviselőtestület 2022 februárjában Szentkúton két napos összejövetelt szánt e témára. Az ősz folyamán a plébánia ifjúsági és felnőtt csoportjai a plébániai élettal kapcsolatos kérdéssort kaptak, melyet kitöltve visszaküldtek a plébániára. Az ezekre adott válaszokat ismertették e tanácskozáson, melyeket kiértékeltek, megvitattak, próbáltak belőle okulni, egyes részeinek megvalósítását jövőbeni célként kitűzni. Az evangelizációban nagyon fontos mozzanat a lelkek megkülönböztetése, szem előtt tartva azt a bencés hagyományt (regulát), hogy a legkisebbet is hallgassák meg, hátha az Úr rajta keresztül nyilatkozik meg. „A lelkipásztori megkülönböztetésben »fől kell ismerni azokat az elemeket, amelyek elősegíthetik az evangelizációt, valamint az emberi és spirituális növekedést.«”⁸

A képviselőtestület tagjai plébániánk erősségének hangsúlyozása mellett nagy figyelmet fordítottak a környezetünk változásai miatt kialakuló problémákra, megoldandó feladatokra (pl. a megszokásból vallásos kör további szűkülése, a keresztény alapok növekvő hiánya, az Egyházzal, hittel ellenséges közeg hangoskodása, mely nagy terhet rak a hitüket megvalló emberekre, főleg fiatalokra, a Gender és más ideológiák beszüremkedése, az Egyház társadalmi tanításával ellentétes politikai mozgalmak erősödése stb.).

Stratégiai területeket is megfogalmaztak, mint például a „*Falu az Országúton*” kezdeményezést, amely alapvetően az élő és személyes kapcsolatok tudatosabb építéséről szól. A nagyváros (a faluval ellentétben) egy olyan közeg, ahol még a helyben lakók sem ismerik egymást, valójában kevés köztük a valódi élő kapcsolat. Ha a másik nevét sem tudjuk, úgy nehéz megszólítani, nehezen fordulunk hozzá bármivel. Nekünk itt az Országúti plébánián folyamatosan azon kell dolgoznunk, hogy ez a kapcsolati háló kialakuljon, erősödjön, mélyüljön és személyesebbé váljon. Meg kell teremteni azt a bensőséges közeget, amely vonzó a hozzánk betérők számára. Az első benyomás ebben az esetben is nagyon fontos. Aki már régebb óta a plébánia tagja, bátrabban,

---

⁷ Vö. LOVAS ANDRÁS: *Falu az Országúton*, *Országút*, *Az Országúti Ferences Plébánia Lapja*, 2022. Tavasz, 26–27.

⁸ FERENC PÁPA: *Amoris laetitia* kezdetű apostoli buzdítása in Diós István (szerk.): *Pápai megnyilatkozások*, 52, Szent István Társulat, Budapest, 2016, 293.

nyitottabban fordul oda a másikhoz, az újonnan érkező családokhoz, fiatalokhoz, felnőttekhez.⁹

A plébános atya a vele való beszélgetésem során adott hangot annak a nagyon fontos meglátásának, hogy a plébános nem a plébánia parancsnoka, hisz a plébánia valójában a híveké, nem egy személyben a plébánosé. Ferencesek lévén néhány évente úgyszólván cserélődik a vezető, nem szerencsés, ha személyközpontú a működtetés, kivéve, ha ez a Személy az Úr Jézus. Fontos, hogy a plébánia Jézus személyét és az Eucharisziát központba helyező imádságos közösségekből álljon, melyekben mindenki megtalálja a helyét a különböző életszakaszokban (bölcsőtől a sírig), törekedve az Evangélium szerinti életre Szent Ferenc lelkiségét követve. Az erős identitású, érzelmi kötődésekben gazdag közösségek feladata a saját tagjaik megtartása, szolgálata mellett az újonnan érkezők fogadása, bátorítása, útba igazítása. Arra kell nevelni a tagokat, hogy legyenek kezdeményezők, önállóak és bátrak, de semmiképpen se egyénieskedők.

Számos jól kialakult gyakorlatunk van már, hogy megteremtsük a lehetőséget annak, hogy a bátortalanabb újonnan csatlakozni vágyók ne érezzék idegennek magukat az egymást jól ismerő hívek, családok között. Az ovis mise nagyban segíti a szülőket, ugyanis nem kell feszélyezve érezni magukat abban az esetben, amikor nem tud csendben megülni a kétéves gyermeke a misén, hisz ez a mise lehet zajos, játékos, kötetlen. A szent háromnapon megszerveztük, hogy a hittanteremben nyugodtan játszhattak a gyerekek, a szülők is ott lehettek velük, közben a liturgiát is követhették az on line közvetítésen keresztül.

Elengedhetetlen, hogy a „közösség-jóllét” érzése mellé közvetlenül hozzákapsoljuk az *imát*, különböző imaformák gyakorlatának felelevenítésével (pl. litániák, imakilencedek, Rózsafüzér imádkozása), emellett hozzá lehet társítani még a *közösségi aktivitásra* való felhívást is, annak az igényét erősíteni, hogy vonódjanak be a programokba, és ugyanakkor másokat is biztassanak a részvételre. Egyfajta „pavlovi-reflex” alakuljon ki: közösség = aktivitás, szolgálat, bevonódás.

Új kezdeményezés született a pandémiát megelőzően: a szentmisék előtt üdvözölték a közösségek tagjai a templomba érkezőket. A visszajelzések nagyon

---

⁹ Vö. LOVAS ANDRÁS: i. m.

pozitívak voltak e nem túl szokványos próbálkozás tekintetében. Sajnos a covid miatt fel kellett függeszteni ezt az ismerkedési formát, de a korlátozások feloldásával újra kellene kezdeni, ha már korábban ekkora sikere volt ennek a kezdeményezésnek.

A másik nagy téma, amely mindig napirenden van a képviselők találkozóján (amit egyszerűen csak „Tanakodók”-nak neveznek), az *iffúságpasztoráció*. Változik a világ, vele együtt változnak a fiatalok is. Sajnos egyre inkább afelé haladunk, hogy lenézik, maradinak titulálják a kortársaik az olyan fiatalokat, akik templomba járó hívők, plébániai közösségek tagjai. Égetően fontos feladatunk, hogy a fiatalokat megtartsuk, és az őket hitükben, vallási identitásukban elbizonytalanító világi trendek kínálatával felvegyük a harcot. Fel van adva a lecke, de Jézus ott áll az oldalunkon, nincs mitől félni, bár hihetetlenül kreatívnak kell lennünk, hisz az ellenoldal is az. A jó példa adása többet ér bármely propaganda-szlogenénél. A közösséginket vonzóvá kell tennünk a fiatalok számára, hogy azt, amit most tőlünk kapnak, egykor továbbadhassák gyermekeiknek.

A különböző táborok megszervezése és lebonyolítása nem kis feladat, de megéri a fáradozást. Vannak nyári táboraink (ministránsok, Országúti Családos Tábor, napközi tábor), a hittan csoportok évente 2-3 alkalommal kirándulást szerveznek, bográcsozást, grill-estét tartunk; meg lehet még említeni a vasárnapi 10-es mise utáni kötetlen beszélgetést a kolostorudvarban.

A Karitás-gyűjtési akciók megszervezésében, lebonyolításában (adventben, vagy most a háborúban a rászorulóknak számára való gyűjtésben) a közösségek összefogásával egy emberként állt a plébánia a rászorulóknak mellett.

A Házasesztékre a jegyesek meghívása, a jelentkezők fogadása ugyancsak az egyik, speciálisan erre a feladatra alakult plébániai közösség feladata. A 10 + 1 alkalmon az idén 35 jegyes pár vesz részt a jegyesoktatásban (felkészítésükben 30 házaspár szabad idejüket nem kímélve kíséri, oktatja őket). Célunk természetesen az, hogy ezek a párok a házasságkötésük után is nálunk vegyenek részt Szentmisén, plébániai közösségbe hozzánk járjanak, és majdan gyermekeiket is hozzánk írassák be plébániai hittanra.

Az ilyen személyes kapcsolatok kialakítása, elmélyítése elengedhetetlen a vonzó közösségek létehez. Fontos azt hangsúlyozni, hogy nem szolgáltató Egyházban élünk, hanem részvételi Egyházban, amely evangelizálással, mások bevonásával missziós tevékenységgé alakítható.

Jézus élete legyen a példa a számunkra, hisz senki sem tud jobb mintát adni a befogadásra, a gyámoltalan és szegény megsegítésére, mint Ő. Nem az elitet hívta magához, hanem a koldust, a bűnöst, a kitaszítottat; nem is beszélve a tizenkettő kiválasztásáról. „Aki nem hordozza keresztjét és nem jön utánam, nem lehet az én tanítványom.”¹⁰ (Lk 14,27). De Jézus ennél is tovább megy: nem csak azt akarja, hogy a tanítványai legyünk, hanem amikor a döntés megszületett bennünk a követésére, onnantól egyre többet „követel”. Jézus ezt mondta: „Az Emberfia sem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon [...]”¹¹ (Mk 10, 45). Akiknek életükben Krisztus követése a vezérfonal, azoknak érdemes megfontolni, hogy melyik az a terület, munkacsoport (1. karitás, 2. evangelizáció és család, 3. média, 4. liturgikus szolgálat, 5. pénzügyi, műszaki munkacsoport) amelyben tevékenyen részt tudnak venni, szolgálni Istent és embertársat, végsősoron az Isten Országát építeni.

---

¹⁰ Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest, 2020.

¹¹ Uo.